

hidoasele flori de material plastic, pe care mi-am făgăduit să le semnez ori de câte ori vor mai apărea pe o scenă, piuă fiind cuiva i se va face lehamite.

Actorii, în schimb, joacă elegant, fără îngroșări și poticneli, cu un fel de sportivitate antrenată care nu le cere deosebit efort; Ștefan Radof, bonom, un aiurit cumsecade, deghizind sub entuziasm o vulnerabilitate secretă; Ioana Manolescu — puștancă îndrăcită și fermecătoare; Melania Cirje — suplă, băiețoasă; Sandu Sticlaru — foarte la el acasă în stilul umor greoi, bolovănos; Lucia Mureșan — distincție acrișoară, o privire care „colorează” oamenii și faptele pe care cade, ca o soluție de turnesol; Ion Bog — simpatic, energic; Elena Amaria-Bog — un comic fin, transparent; Rodica Sanda Tuțuianu — explozivă, temperamentală. Restul echipei, în scurte apariții corecte.

Peste acest nivel general onorabil, de „joc de farmec”, spontan și fără scop, două interpretări caracterizate de *intenție artistică*: a Gildei Marinescu, introducând un personaj sub tensiune, examinându-și parcă fiecare gest în oglinzi nevăzute, aliaj de poză delibărată și de autoironie; și a lui Mihai Mălaimare — debut matur prin delicatețe a nuanței și simț al măsurii — într-o transcripție care conferă rolului originalitate și candoare.

I. P.

Teatrul Evreiesc de Stat

LOZUL CEL MARE

de Șalom Alehem

Să începem prin a adresa urări de bine și de mai bine teatrului care împlinește un sfert de veac de activitate, dăruind publicului său, deopotrivă valorile culturii noastre, ale culturii idiș, și ale culturii universale. Nu e lipsită de semnificație constatarea că la a douăzeci și cincea aniversare Teatrul Evreiesc a găsit cu cale să reprezinte o piesă a marelui clasic Șalom Alehem, scriitorul care nu o dată a fost jucat de trupa bucureșteană.

Chiar și *Lozul cel mare* s-a mai reprezentat în două rânduri, pentru întâia oară în chiar stagiunea inaugurală.

Piesa, ca toate piesele lui Șalom Alehem, ca aproape întreaga lui literatură, înfățișează lumea necăjită a evreilor săraci din tirgu-

șoarele de la începutul veacului, autorul născându-se și trăind, precum bine se știe, o bună parte a vieții sale printre acești oameni care se luptau cu sărăcia, alergând după un chilipir, fără să izbutescă vreodată să dobândească altceva decât comoara cinstei și a demnității umane. Te întrebi, citindu-l sau ascultându-l, pe scenă, cum de, văzând atita amărăciune și mizerie, atita umilință și atitea înfringeri, a mai putut Șalom Alehem să ridă? Dar, e simplu. Forța de a ride, autorul a dobândit-o de la chiar eroii săi, lumea pe care a zugrăvit-o își afla tăria de a exista, de a supraviețui, de a-și depăși condiția, în capacitatea de a ride. Amăritul croitoraș, Simele Soroker din *Lozul cel mare* înfruntă sărăcia rizind, ride de creditorii și ride chiar de sine însuși fiind se vede îmbogățit peste noapte și pentru o noapte.

Rareori, Șalom Alehem ride cu sarcasm, cel mai adesea ironia lui e dublată de multă duioșie, are aerul unei părintești dojana. De ce, adică, Simele și nevasta lui, fiica și calfele lui, n-ar putea năzui să trăiască mai bine, mai omeneste? Că, vorba scriitorului, plăcinta din vis se dovedește vis, nu plăcintă, n-ajunge? Și cum să rizi altfel decât cu nețărmită simpatie de niște oameni pe care nimic pe lume nu-i poate face să uite prietenia, omenia, dragostea adevărată? În această atitudine de adinc umanism, de profundă înțelegere și de nedezmințită dragoste pentru semenii, descifrăm mesajul piesei lui Șalom Alehem.

Lozul cel mare, ultima piesă din șirul creației dramatice a lui Șalom Alehem, a fost adaptată și pusă în scenă de regizorul polonez Iacob Rotbaum, invitat de onoare al teatrului. Adaptarea nu a operat modificări substanțiale în structura textului original, ci a completat doar textul — de cea mai riguroasă construcție clasică — adăugându-i cîntece și dansuri specifice, în spiritul unei reprezentații populare, cel mai potrivit dramaturgiei lui Șalom Alehem și teatrului idiș.

Sigur, disociind forțat pe adaptator de prestigiosul regizor al spectacolului, îi putem reproșa celui dintîi că, dacă tot a procedat la realizarea unei versiuni scenice proprii, nu a mers mai departe, renunțînd la unele scene care se dovedesc sau prea lungi sau de prisos. Dar regizorul a vrut ca adaptarea să nu știrbească textul, pe care l-a și înălțat pe scenă în toată masivitatea lui, după o concepție care trădează stilul solid, de formație clasică, al acestei personalități regizorale. Cadrul însuși în care se desfășoară acțiunea

„Lozul cel mare“ de Șalom Alehem, la Teatrul Evreiesc de Stat

este o trimitere la un astfel de stil, invitații polonezi A. Jedrzejewski și J. Przeradzka realizând un decor care amintește de scenografia lui Al. Brătășanu. În acest cadru au evoluat interpreții, cu bineștiuta lor capacitate de a se adapta fără dificultate oricărui stil. Bineînțeles, din numeroasa distribuție, care cuprinde aproape întreaga trupă a teatrului, reținem și consemnăm pe Samuel Fishler, care a realizat cu simplitate, căldură și umor, chipul croitorului Simele, pe Seydy Glück, volubilă în rolul soției acestuia și pe Tricy Abramovici, adorabilă în rolul fiicei lor. Un cuplu vesel sau melancolic, ușor caricatural, dar exact atât cât se cuvenea, realizează Bebe Bercovici și Rudy Rosenfeld, în rolurile celor două cafe. Am mai reținut, pentru minuțioasa compoziție și pentru mereu activa participare, pe Radu Cristea, într-un rol mai puțin generos. Dar toți interpreții merită să fie consemnați, și o facem cel puțin teoretic, dacă practic spațiul nu ne-o îngăduie.

V. M.

Teatrul de Stat din Arad

ANTIGONA

de Sofocle

Într-un repertoriu echilibrat, atent structurat, Teatrul de Stat din Arad a inclus și *Antigona* lui Sofocle, s-a încumetat deci, — datorită regizorului Dan Alecsandrescu și cu un colectiv care n-a mai jucat teatru — ntic — să treacă acest prag înalt, pe care multe teatre îl ocolesc, crezându-l insurmontabil.

Tuturor celor care cred că anticii nu mai pot fi jucați și aplaudați astăzi, montarea arădeană le demonstrează, în primul rînd, că tragedia antică ne poate fi contemporană